

Prawo konstytucyjne

mgr Ewa Michałkiewicz-Kądziela

Projekt "Akademia Młodego Prawnika" (POWR.03.01.00-00-T082/18-00) jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KONSTYTUCJA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z 2 KWIETNIA 1997 ROKU

Uchwalona 2 kwietnia 1997 roku

Weszła w życie 17 października 1997 roku po zatwierdzeniu przez Naród w drodze referendum

-frekwencja 42,86%

-za: 52,71%

-przeciw:47,29%

KONSTYTUCJA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z 2 KWIETNIA 1997 ROKU

CECHY KONSTYTUCJI JAKO USTAWY ZASADNICZEJ

- SZCZEGÓLNA TREŚĆ
- SZCZEGÓLNA FORMA
- SZCZEGÓLNA MOC PRAWNA

KONSTYTUCJA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z 2 KWIETNIA 1997 ROKU

SZCZEGÓLNA TREŚĆ

- ZAKRES REGULOWANEJ MATERII (CZYLI CO?)
- SPOSÓB REGULOWANEJ MATERII (SYSTEMATYKA)

KONSTYTUCJA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z 2 KWIETNIA 1997 ROKU

Preambuła (wstęp – Stefan Wilkanowicz)

Część artykułowana

13 rozdziałów

243 artykuły

KONSTYTUCJA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z 2 KWIECZNIA 1997 ROKU

PREambuła

W trosce o byt i przyszłość naszej Ojczyzny,
odzyskawszy w 1989 roku możliwość suwerennego i demokratycznego stanowienia o Jej losie,
my, Naród Polski - wszyscy obywatele Rzeczypospolitej,
zarówno wierzący w Boga
będącego źródłem prawdy, sprawiedliwości, dobra i piękna,
jak i nie podzielający tej wiary,
a te uniwersalne wartości wywodzący z innych źródeł,
równi w prawach i w powinnościach wobec dobra wspólnego - Polski,
wdzięczni naszym przodkom za ich pracę, za walkę o niepodległość okupioną ogromnymi ofiarami, za kulturę zakorzenioną w chrześcijańskim dziedzictwie Narodu i ogólnoludzkich wartościach,
nawiązując do najlepszych tradycji Pierwszej i Drugiej Rzeczypospolitej,
zobowiązani, by przekazać przyszłym pokoleniom wszystko, co cenne z ponad tysiącletniego dorobku,
złączeni więzami wspólnoty z naszymi rodakami rozszanymi po świecie,
świadomi potrzeby współpracy ze wszystkimi krajami dla dobra Rodziny Ludzkiej,
pomni gorzkich doświadczeń z czasów, gdy podstawowe wolności i prawa człowieka były w naszej Ojczyźnie łamane,
pragnąc na zawsze zagwarantować prawa obywatelskie, a działaniu instytucji publicznych zapewnić rzetelność i sprawność,
w poczuciu odpowiedzialności przed Bogiem lub przed własnym sumieniem,
ustanawiamy Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej
jako prawa podstawowe dla państwa
oparte na poszanowaniu wolności i sprawiedliwości, współdziałaniu władz, dialogu społecznym oraz na zasadzie pomocniczości umacniającej uprawnienia obywateli i ich wspólnot.
Wszystkich, którzy dla dobra Trzeciej Rzeczypospolitej tę Konstytucję będą stosowali,
wzywamy, aby czynili to, dbając o zachowanie przyrodzonej godności człowieka,
jego prawa do wolności i obowiązku solidarności z innymi,
a poszanowanie tych zasad mieli za niewzruszoną podstawę Rzeczypospolitej Polskiej.

KONSTYTUCJA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z 2 KWIETNIA 1997 ROKU

PREambuła

- ukazanie historii i tradycji narodu
- wskazanie podstawowych zasad
- wskazanie podstaw aksjologicznych
- charakter pomocniczy w dokonywaniu interpretacji przepisów ustawy zasadniczej

KONSTYTUCJA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z 2 KWIETNIA 1997 ROKU

CZĘŚĆ ARTYKUŁOWANA

Rozdział I Rzeczpospolita

Rozdział II Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela

Rozdział III Źródła prawa

Rozdział IV Sejm i Senat

Rozdział V Prezydent Rzeczpospolitej Polskiej

Rozdział VI Rada Ministrów i administracja rządowa

Rozdział VII Samorząd terytorialny

KONSTYTUCJA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z 2 KWIETNIA 1997 ROKU

CZĘŚĆ ARTYKUŁOWANA

Rozdział VIII Sądy i trybunały

Rozdział IX Organy kontroli państwowej i ochrony prawa

Rozdział X Finanse publiczne

Rozdział XI Stany nadzwyczajne

Rozdział XII Zmiana Konstytucji

Rozdział XIII Przepisy przejściowe i końcowe

KONSTYTUCJA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z 2 KWIETNIA 1997 ROKU

SZCZEGÓLNA FORMA

- SZCZEGÓLNA NAZWA
- SZCZEGÓLNY SPOSÓB UCHWALANIA
- SZCZEGÓLNY TRYB ZMIANY (ART. 235)

KONSTYTUCJA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z 2 KWIETNIA 1997 ROKU

SZCZEGÓLNA MOC PRAWNA

- NAJWYŻSZE MIEJSCE W SYSTEMIE PRAWA STANOWIONEGO
- PRZEDMIOT NORMOWANIA MA CHARAKTER PIERWOTNY I NIEOGRANICZONY
- WSZYSTKIE INNE AKTY NORMATYWNE MUSZĄ BYĆ Z NIĄ ZGODNE
- WSZYSTKIE INNE AKTY NORMATYWNE MUSZĄ BYĆ Z NIĄ SPÓJNE

PODSTAWOWE ZASADY USTROJOWE RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

CECHY KONSTYTUCJI JAKO USTAWY ZASADNICZEJ

- POWSZECHNE OBOWIĄZYWANIE
- WIAŹE PODMIOTY WŁADZY I OBYWATELI
- POWSTRZYMANIE SIĘ OD NARUSZEŃ JEJ POSTANOWIEŃ
- REALIZACJA POSTANOWIEŃ

PODSTAWOWE ZASADY USTROJU KONSTYTUCYJNEGO RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ZASADY USTROJOWE TO ZASADY PODSTAWOWE, KTÓRE ROZSTRZYGAJĄ O CHARAKTERZE USTROJOWYM PAŃSTWA I OKREŚLAJĄ PANUJĄCY W NIM SYSTEM WŁADZY

USTAWODAWCA UMIEŚCIŁ JE W RÓŻNYCH ROZDZIAŁACH USTAWY ZASADNICZEJ

NIEKTÓRE Z ZASAD NIE SĄ WYMIENIONE WPROST, ALE TRZEBA JE WYINTERPRETOWAĆ Z INNYCH PRZEPISÓW KONSTYTUCJI

PODSTAWOWE ZASADY USTROJU KONSTYTUCYJNEGO RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ZASADA DEMOKRATYCZNEGO PAŃSTWA PRAWNEGO (ART. 2)

RZECZPOSPOLITA POLSKA JEST DEMOKRATYCZNYM PAŃSTWEM PRAWNYM,
URZECZYWISTNIAJĄCYM ZASADY SPRAWIEDLIWOŚCI SPOŁECZNEJ

PODSTAWOWE ZASADY USTROJU KONSTYTUCYJNEGO RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ZASADA DEMOKRATYCZNEGO PAŃSTWA PRAWNEGO (ART. 2)

- PAŃSTWO PRAWNE (NAKAZ PRZESTRZEGANIA PRAWA, SZCZEGÓLNI
PRZEZ ORGANY WŁADZY PUBLICZNEJ)
- PAŃSTWO DEMOKRATYCZNE (DEMOKRATYCZNE STANDARDY)
- SPRAWIEDLIWOŚĆ SPOŁECZNA

PODSTAWOWE ZASADY USTROJU KONSTYTUCYJNEGO RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Z ZASADY TEJ TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY WYINTERPRETOWAŁ WIELE INNYCH ZASAD:

- ZASADA OCHRONY ZAUFANIA OBYWATELI DO PAŃSTWA
- ZASADA PRYZWOITEJ LEGISLACJI
- ZAKAZ DZIAŁANIA PRAWA WSTECZ
- ODPOWIEDNIE VACATIO LEGIS
- ZASADA OCHRONY PRAW NABYTYCH
- ZASADA OKRESLONOŚCI PRAWA (JASNE PRZEPISY)

PODSTAWOWE ZASADY USTROJU KONSTYTUCYJNEGO RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ZASADA SUWERENNOŚCI NARODU (ART. 4)

UST. 1. WŁADZA ZWIERZCHNIA W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ NALEŻY DO NARODU.

UST. 2. NARÓD SPRAWUJE WŁADZĘ PRZEZ SWOICH PRZEDSTAWICIELI LUB BEZPOŚREDNIO.

PODSTAWOWE ZASADY USTROJU KONSTYTUCYJNEGO RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ZASADA SUWERENNOŚCI NARODU (ART. 4)

- WŁADZA NALEŻY DO SUWERENU – NARODU
- NARÓD ROZUMIANY JEST SZEROKO
- FORMY WYKONYWANIA WŁADZY PRZEZ NARÓD: BEZPOŚREDNIA I POŚREDNIA

PODSTAWOWE ZASADY USTROJU KONSTYTUCYJNEGO RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ZASADA PODZIAŁU WŁADZ (ART. 10)

UST. 1. USTRÓJ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ OPIERA SIĘ NA PODZIALE I RÓWNOWADZE WŁADZY USTAWODAWCZEJ, WŁADZY WYKONAWCZEJ I WŁADZY SĄDOWNICZEJ

UST. 2. WŁADZĘ USTAWODAWCZĄ SPRAWUJĄ SEJM I SENAT, WŁADZĘ WYKONAWCZĄ PREZYDENT RP I RADA MINISTRÓW, A WŁADZĘ SĄDOWNICZĄ SĄDY I TRYBUNAŁY

PODSTAWOWE ZASADY USTROJU KONSTYTUCYJNEGO RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ZASADA PODZIAŁU WŁADZ (ART. 10)

- WŁADZA USTAWODAWCZA
- WŁADZA WYKONAWCZA
- WŁADZA SĄDOWNICZA

PODSTAWOWE ZASADY USTROJU KONSTYTUCYJNEGO RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ZASADA PODZIAŁU WŁADZ (ART. 10)

- ODMIENNE KOMPETENCJE
- ODMIENNA OBSADA PERSONALNA
- SYSTEM WZAJEMNEGO HAMOWANIA SIĘ I RÓWNOWAŻENIA WŁADZ

PODSTAWOWE ZASADY USTROJU KONSTYTUCYJNEGO RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ZASADA SPOŁECZNEJ GOSPODARKI RYNKOWEJ (ART. 20)

SPOŁECZNA GOSPODARKA RYNKOWA OPARTA NA WOLNOŚCI DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, WŁASNOŚCI PRYWATNEJ ORAZ SOLIDARNOŚCI, DIALOGU I WSPÓŁPRACY PARTNERÓW SPOŁECZNYCH STANOWI PODSTAWĘ USTROJU GOSPODARCZEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

PODSTAWOWE ZASADY USTROJU KONSTYTUCYJNEGO RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ZASADA SPOŁECZNEJ GOSPODARKI RYNKOWEJ (ART. 20)

- PODSTAWĄ FUNKCJONOWANIA SĄ MECHANIZMY RYNKOWE (ODCIĘCIE OD GOSPODARKI STEROWANEJ)
- PAŃSTWO MOŻE INGEROWAĆ W RYNEK, W UZASADNIONYCH PRZYPADKACH (OGRANICZENIE LIBERALNEJ KONCEPCJI GOSPODARKI RYNKOWEJ)

ZASADA SPOŁECZNEJ GOSPODARKI RYNKOWEJ (ART. 20)

ZASADA SPOŁECZNEJ GOSPODARKI RYNKOWEJ (ART. 20)

- WOLNOŚĆ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ
- WŁASNOŚĆ PRYWATNA
- SOLIDARNOŚĆ, DIALOG I WSPÓŁPRACA PARTNERÓW SPOŁECZNYCH

ŹRÓDŁA PRAWA RP

ROZDZIAŁ III KONSTYTUCJI

-PODZIAŁ DYCHOTOMICZNY NA ŹRÓDŁA PRAWA POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCE I NA ŹRÓDŁA PRAWA WEWNĘTRZNIE OBOWIĄZUJĄCE

-AKTY PRAWA POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCE TO TAKIE, KTÓRE MOGĄ WIAZAĆ WSZYSTKIE PODMIOTY W PAŃSTWIE. STWARZAJĄ OBOWIĄZKI DLA OBYWATELI I INNYCH PODMIOTÓW PRAWA

-AKTY PRAWA WEWNĘTRZNIE OBOWIĄZUJĄCE TO TAKIE, KTÓRE WIAŻE JEDYNIJE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNIE PODLEGŁE ORGANOWI JE WYDAJĄCEMU. NIE MOGĄ ZATEM STWARZAĆ OBOWIĄZKÓW DLA OBYWATELI

ŹRÓDŁA PRAWA RP

POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCE (ART. 87)

UST. 1. ŹRÓDŁAMI POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCEGO PRAWA RZECZYPOSPOLIEJ POLSKIEJ SĄ: KONSTYTUCJA, USTAWY, RATYFIKOWANE UMOWY MIĘDZYNARODOWE ORAZ ROZPORZĄDZENIA.

UST. 2. ŹRÓDŁAMI POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCEGO PRAWA RZECZYPOSPOLIEJ POLSKIEJ SĄ NA OBSZARZE DZIAŁANIA ORGANÓW, KTÓRE JE USTANOWIŁY, AKTY PRAWA MIEJSCOWEGO.

ŹRÓDŁA PRAWA RP

POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCE (ART. 87)

- HIERARCHIA
- ZASADY KOLIZYJNE
- KATALOG ZAMKNIĘTY

ŹRÓDŁA PRAWA RP

POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCE (ART. 87)

USTAWA – CECHY CHARAKTERYSTYCZNE

- AKT NORMATYWNY
- AKT PARLAMENTU
- NIEOGRANICZONY ZAKRES NORMOWANIA, TZW. MATERIA

USTAWOWA

- AKT SAMOISTNY
- WYDAWANY W SPECJALNEJ PROCEDURZE
- NAJWYŻSZA MOC PRAWNA (BRAK ZGODY W DOKTRYNIE)

ŹRÓDŁA PRAWA RP

POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCE (ART. 87)

RATYFIKOWANE UMOWY MIĘDZYNARODOWE – CECHY CHARAKTERYSTYCZNE

-2 RODZAJE UMÓW MIĘDZYNARODOWYCH: RATYFIKOWANE I NIERATYFIKOWANE

-RATYFIKACJA ZA UPRZEDNIĄ ZGODĄ WYRAŻONĄ W USTAWIE I BEZ KONIECZNOŚCI UZYSKANIA TAKIEJ ZGODY

ŹRÓDŁA PRAWA RP

POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCE (ART. 87)

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE – CECHY CHARAKTERYSTYCZNE

- WYDAWANY PRZEZ OKREŚLONY KRĄG PODMIOTÓW
- NA PODSTAWIE USTAWY I W CELU JEJ WYKONANIA
- SZCZEGÓŁOWE UPOWAŻNIENIE USTAWOWE
- ZAKAZ SUBDELEGACJI

ŹRÓDŁA PRAWA RP

POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCE (ART. 87)

AKTY PRAWA MIEJSCOWEGO – CECHY CHARAKTERYSTYCZNE

-ORGANY SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO ORAZ TERENOWE
ORGANY ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ MAJĄ UPOWAŻNIENIE DO ICH
WYDAWANIA

-OBOWIĄZUJĄ POWSZECHNIE NA OBSZARZE PODLEGŁYM
JEDNOSTCE WYDAJĄCEJ

-UPOWAŻNIENIE USTAWOWE

ŹRÓDŁA PRAWA RP

POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCE (art.234)

UST. 1. JEŻELI W CZASIE STANU WOJENNEGO SEJM NIE MOŻE ZEBRAĆ SIĘ NA POSIEDZENIE, PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ NA WNIOSEK RADY MINISTRÓW WYDAJE ROZPORZĄDZENIA Z MOCĄ USTAWY W ZAKRESIE I W GRANICACH OKREŚLONYCH W ART. 228 UST. 3-5. ROZPORZĄDZENIA TE PODLEGAJĄ ZATWIERDZENIU PRZEZ SEJM NA NAJBLIŻSZYM POSIEDZENIU.

UST. 2. ROZPORZĄDZENIA, O KTÓRYCH MOWA W UST. 1, MAJĄ CHARAKTER ŹRÓDEŁ POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCEGO PRAWA.

ŹRÓDŁA PRAWA RP

POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCE (art.234)

ROZPORZĄDZENIE Z MOCĄ USTAWY – CECHY CHARAKTERYSTYCZNE

- MINISTRÓW
 - WYDAWANE PRZEZ PREZYDENTA NA WNIOSEK RADY
- WYDAWANE TYLKO W TRAKCIE TRWANIA STANU WOJENNEGO
- KIEDY SEJM NIE MOŻE ZEBRAĆ SIĘ NA POSIEDZENIE
- WYMAGA ZATWIERDZENIA NA PIERWSZYM MOŻLIWYM POSIEDZENIU SEJMU
- MAJĄ CHARAKTER ŹRÓDEŁ PRAWA POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCEGO

ŹRÓDŁA PRAWA RP

WEWNĘTRZNIE OBOWIĄZUJĄCE (ART. 93)

UST. 1. UCHWAŁY RADY MINISTRÓW ORAZ ROZPORZĄDZENIA PREZESA RADY MINISTRÓW I MINISTRÓW MAJĄ CHARAKTER WEWNĘTRZNY I OBOWIĄZUJĄC TYLKO JEDNOSTKI ORGANIZACYJNIE PODLEGŁE ORGANOWI WYDAJĄCEMU TE AKTY.

UST. 2. ZARZĄDZENIA SĄ WYDAWANE TYLKO NA PODSTAWIE USTAWY. NIE MOGĄ ONE STANOWIĆ PODSTAWY DECYZCJI WOBEC OBYWATELI, OSÓB PRAWNYCH ORAZ INNYCH PODMIOTÓW.

UST. 3 UCHWAŁY I ZARZĄDZENIA PODLEGAJĄ KONTROLI CO DO ICH ZGODNOŚCI Z POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCYM PRAWEM

ŹRÓDŁA PRAWA RP

WEWNĘTRZNIE OBOWIĄZUJĄCE (ART. 93)

-PRZYKŁADOWE NAZWY: UCHWAŁY RADY MINISTRÓW I ZARZĄDZENIA PREZESA RADY MINISTRÓW, KATALOG PODMIOTOWY I PRZEDMIOTOWY NIE MA CHARAKTERU ZAMKNIĘTEGO

- ZARZĄDZENIA WYDAWANE TYLKO NA PODSTAWIE USTAWY

-NIE MOGĄ STANOWIĆ PODSTAWY DECYZJI WOBEC OBYWATELI I INNYCH PODMIOTÓW

-PODLEGAJĄ KONTROLI CO DO ICH ZGODNOŚCI Z PRAWEM POWSZECHNYM